

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету аграрного менеджменту
Анатолій ОСТАПЧУК
_____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД
Протокол № 17 від 17.05.2023 р.
Завідувач кафедри
Віталій ЛУЦЯК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Менеджмент»
Віталій ЛУЦЯК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ»

спеціальність 073 «Менеджмент»
освітня програма «Менеджмент»
Факультет аграрного менеджменту
Розробники: доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД,
к.е.н., доцент Наталія ГОЛОМША

Київ – 2023 р.

Опис навчальної дисципліни

„Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій”

Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	210	
Кількість кредитів ECTS	7	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2023 – 2024	2023 - 2024
Семестр	7	
Лекційні заняття	45 год.	
Практичні, семінарські заняття	45 год.	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	120 год.	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	6 год. 8 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Інтеграція України до глобального та європейського політичного, економічного та правового простору передбачає поступове та диференційоване за галузями національної економіки відкриття національних ринків із дотриманням необхідних і допустимих світовою практикою заходів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, зокрема митного регулювання. Актуальність митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності значно зростає в сучасних умовах, коли динамічно змінюється структура товарообігу між державами, зростає зацікавленість у застосуванні зарубіжного досвіду розвитку митного законодавства.

В умовах політичної та соціально-економічної нестабільності в Україні важливого значення набувають питання державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, яке проводиться у формі митного регулювання. Вирішення проблем митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності необхідно починати з розуміння сутності митного регулювання, дослідження сучасного стану проблем у його розвитку та наданні пропозицій щодо вдосконалення митного регулювання, що є предметом вивчення дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій».

Метою дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій» є формування у студентів уявлення про правила й принципи реалізації митної політики та системи теоретичних і практичних знань стосовно застосування інструментів та технологій митного регулювання експортно-імпортних операцій.

Завдання дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій»:

- формування у студентів цілісної системи знань щодо методології функціонування системи митного регулювання;
- засвоєння методичних засад й набуття навичок у регуляторній сфері митного регулювання зовнішньоекономічних операцій;
- опанування сучасного регуляторного інструментарію та особливостей митної політики України в її взаємовідносинах із країнами світової торговельної системи при дотриманні загально визнаних міжнародних угод та конвенцій у сфері митного та нетарифного регулювання зовнішньоторговельних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні та організаційні засади митної справи;
- передумови та еволюцію розвитку митно-тарифної системи України;
- правові аспекти митно-тарифного регулювання в Україні;
- порядок переміщення товарів через митний кордон України порядок нарахування та стягнення податкових платежів, які виникають при переміщенні товарів через митний кордон України;
- порядок митного оформлення товарів;
- відповідальність за порушення митних правил;
- принципи формування товарної номенклатури ЗЕД та митної статистики

вміти:

- визначати митну вартість товару;
- здійснювати митне оформлення товарів;
- нараховувати податки та збори які виникають при переміщенні товарів через митний кордон України;
- обчислювати суми штрафних санкцій за порушення митних правил;
- вирішувати дискусійні питання щодо митного законодавства, критично його осмислювати та розробляти пропозиції щодо його удосконалення

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 14	Здатність працювати у міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)	
СК 1	Здатність визначати та описувати характеристики організації.
СК 2	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
СК 3	Здатність визначати перспективи розвитку організації.
СК 5	Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту

Програмні результати навчання

ПРН	Зміст
ПРН 5	Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.
ПРН 6	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
ПРН 8	Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 20	Здатність розв'язувати складні непередбачувані задачі і проблеми у спеціалізованих сферах професійної діяльності (аграрна сфера)
ПРН 27	Демонструвати здатність враховувати особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємства, міжнародні економічні відносини та аналізувати ситуацію на світовому ринку товарів та послуг
ПРН 28	Демонструвати здатність до планування та здійснення організаційного супроводу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, забезпечення ефективної роботи з контрагентами

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та концептуальні засади функціонування митно-тарифної системи України												
Тема 1. Теоретичні засади функціонування та еволюція митно-тарифної системи України	26	6	5	-	-	15						
Тема 2. Механізм функціонування тарифної системи країни	26	5	6	-	-	15						
Тема 3. Митна вартість як основа митного оподаткування	26	6	5	-	-	15						
Тема 4. Митні платежі як основні інструменти митного оподаткування	27	6	6	-	-	15						
Разом за змістовим модулем 1	105	23	22	-	-	60						
Змістовий модуль 2. Специфіка митного оформлення при здійсненні зовнішньоекономічних операцій												
Тема 5. Митне оформлення товарів при здійсненні	26	6	5	-	-	15						

зовнішньоекономічних операцій												
Тема 6. Система митного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України	26	5	6	-	-	15						
Тема 7. Роль товарної номенклатури ЗЕД в системі митного регулювання	27	6	6	-	-	15						
Тема 8. Митна статистика	26	5	6	-	-	15						
Разом за змістовим модулем 2	105	22	23	-	-	60						
Усього годин	210	45	45	-	-	120						

5. Зміст навчальної дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МИТНО-ТАРИФНОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ

Тема 1. Теоретичні засади функціонування та еволюція митно-тарифної системи України

Сутність митно-тарифних відносин, їх характеристика. Суб'єкти митно-тарифних відносин. Види митно-тарифних відносин.

Еволюція митної системи України.

Зовнішньоекономічна політика держави, її принципи та цілі. Митно-тарифні інструменти реалізації зовнішньоекономічної політики держави. Принципи митного регулювання в Україні.

Митна політика, її цілі та напрями. Завдання митної політики. Інструменти митної політики.

Митні органи України, їх функції. Завдання митних органів України. Державна митна служба України, її структура.

Тема 2. Механізм функціонування тарифної системи країни

Митний тариф. Функції митного тарифу. Механізм застосування митного тарифу.

Мито як основний елемент митного тарифу.

Вивіз (експортне) мито, механізм його застосування.

Ввізне (імпортне) мито, його цілі. Механізм нарахування та сплати імпортного мита.

Види мита: за способом стягнення, за походженням, за об'єктом обкладення, за характером, за типами ставок, за способом нарахування.

Адвалерне, специфічне та комбіноване мита, методика їх розрахунку.

Тарифна квота, механізм її застосування.

Демпінг, види демпінгу. Антидемпінгове мито, механізм його використання.

Країна походження товару, механізм її визначення. Критерії достатності обробки чи переробки товару. Диференціація ставок митного тарифу в залежності від країни походження товару.

Простий та складний митний тариф. Преференційні митні ставки. Пільгові митні ставки.

Тема 3. Митна вартість як основа митного оподаткування

Митна вартість товару. Функції митної вартості товару. Уніфікація митного законодавства щодо визначення митної вартості товару.

Фактурна вартість. Різниця між митною та фактурною вартістю товару.

Методи визначення митної вартості товарів. Метод визначення митної вартості товару за ціною зовнішньоекономічної угоди, умови його використання.

Метод визначення митної вартості товару за ціною зовнішньоекономічної угоди щодо ідентичних товарів, особливості його використання.

Метод визначення митної вартості товару за ціною зовнішньоекономічної угоди щодо подібних товарів, особливості його застосування.

Метод оцінки товарів на основі віднімання вартості, особливості його використання.

Метод оцінки товарів на основі додавання вартості, особливості його використання.

Резервний метод, механізм його застосування. Чинники, що визначають вибір методу розрахунку митної вартості товарів.

Тема 4. Митні платежі як основні інструменти митного оподаткування

Митні платежі як складова економічної політики держави. Основні функціональні завдання митних платежів. Порядок нарахування та сплати митних платежів.

Класифікація митних платежів: митні платежі, які надходять до Державного бюджету, митні платежі, які надходять до фондів Державної митної служби (митні збори).

Тарифна та нетарифні митні платежі.

Податок на додану вартість. Механізм нарахування та стягнення податку на додану вартість (ПДВ) при здійсненні зовнішньоторговельних операцій.

Акцизний збір. Особливості нарахування та стягнення акцизного збору при переміщенні через митний кордон України.

Митні збори як складова митних платежів. Види митних зборів та особливості їх сплати.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СПЕЦІФІКА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 5. Митне оформлення товарів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій

Визначення митної вартості товару. Процедура декларування митної вартості та контролю за правильністю її визначення.

Декларація митної вартості. Перелік документів, що додається до декларації митної вартості.

Процес митного оформлення товарів і транспортних засобів. Перевірка документів і відомостей, необхідних для митних цілей. Митний огляд.

Контроль при митному оформленні товарів за правильністю визначення митної вартості.

Зовнішня перевірка експортно-імпортних операцій безпосередньо на підприємстві.

Тема 6. Система митного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України

Митний контроль, його види. Організація митного контролю. Основні завдання і напрямки організації митного контролю. Об'єкти митного контролю. Функції митного контролю.

Форми митного контролю. Перевірка документів і відомостей, необхідних для митних цілей. Митний огляд. Облік товарів і транспортних засобів. Усне опитування фізичних і посадових осіб. Перевірка обліку і звітності.

Правила митного оформлення товарів і транспортних засобів, що стають предметом митного контролю.

Зона митного контролю, її основні елементи. Тимчасові зони митного контролю.

Спрощений митний контроль, його особливості.

Спеціальні види контролю на митному кордоні України: ветеринарний контроль, карантинний контроль, екологічний контроль, радіологічний контроль, санітарно-епідеміологічний контроль, гомологічний контроль.

Види порушень митних правил. Адміністративні стягнення за порушення митних правил: попередження, штраф, конфіскація.

Контрабанда, її види. Кримінальна відповідальність за контрабанду.

Тема 7. Роль товарної номенклатури ЗЕД в системі митного регулювання

Класифікація та кодування товарів, їх необхідність та економічна доцільність. Сутність поняття «товарна номенклатура».

Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності. Критерії класифікації товарів. Переваги класифікації товарів за допомогою товарної номенклатури.

Еволюція розвитку товарної номенклатури. Уніфікація товарної номенклатури. Перша товарна номенклатура, її склад. Єдина товарна номенклатура зовнішньої торгівлі країн-членів РЕВ. Стандартна міжнародна торговельна класифікація ООН. Номенклатура Ради митного співробітництва, (Брюссельська митна номенклатура).

Гармонізована система опису і кодування товарів (ГС), її переваги.
Комбінована (тарифно-статистична) номенклатура Європейського Союзу.
Українська класифікацію товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД), особливості її побудови. Структура десятизначного коду за УКТ ЗЕД.
УКТ ЗЕД як товарна номенклатура Митного тарифу України.

Тема 8. Митна статистика

Митна статистика, її завдання. Митна статистика зовнішньої торгівлі, її цілі. Спеціальна митна статистика.

Поріг статистичного спостереження.

Експорт, імпорт, неконкурентний імпорт, конкурентний імпорт у митній статистиці.

Методика ведення митної статистики зовнішньої торгівлі України.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні засади функціонування та еволюція митно-тарифної системи України	5
2	Механізм функціонування тарифної системи країни	6
3	Митна вартість як основа митного оподаткування	5
4	Митні платежі як основні інструменти митного оподаткування	6
5	Митне оформлення товарів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій	5
6	Система митного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України	6
7	Роль товарної номенклатури ЗЕД в системі митного регулювання	6
8	Митна статистика	6
	Всього	45

7. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ОС Бакалавр Спеціальність 073 «Менеджмент»	Кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БЛЕТ № 1 з дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій»	<i>Затверджую</i> <i>Зав. кафедри</i>
	2023-2024 навч. рік		<i>(підпис)</i> Луцяк В.В.

Екзаменаційні запитання

1. Розкрийте сутність митно-тарифних відносин та їх види.
2. Розкрийте основні види порушень митних правил.

Тестові завдання різних типів

1. Якщо митна вартість товару встановлюється з огляду на світову практику, то таким методом визначення митної вартості називається:

1.	методом за ціною угоди
2.	методом за ціною угоди щодо ідентичних товарів
3.	резервним методом
4.	методом, що базується на додаванні вартості

2. Як називається систематизований перелік ставок мит, встановлений для оподаткування експортних та імпорتنних товарів?

<i>(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)</i>
--

3. Оберіть форми демпінгу за характеристикою:

1. Епізодичний продаж зайвих запасів товарів на зовнішній ринок за заниженими цінами – це:	А. постійний демпінг
2. Тимчасове навмисне зниження експортних цін з метою витіснення конкурентів з ринку і подальшого встановлення монопольних цін – це:	Б. зворотний демпінг
3. Експорт товарів за ціною нижчою від нормальної вартості протягом тривалого періоду – це:	В. спорадичний демпінг
4. Закупівля іноземними покупцями товару за цінами вищими, ніж можуть сплатити внутрішні покупці (з метою завищення цін на експорт товарів на внутрішньому ринку) – це:	Г. хижацький демпінг

4. Яке слово пропущене в реченні?

Заявлена декларантом або визначена митним органом вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, яка обчислюється на момент перетинання товарами митного кордону	<i>(у бланку відповідей подати одним словом)</i>
---	--

відповідно до положень Митного кодексу України – це вартість товарів.	
--	--

5. Систематизований перелік ставок мит, встановлений для оподаткування експортних або імпорتنих товарів називається:

1.	митна класифікація
2.	митний тариф
3.	тарифна ескалація
4.	митна вартість товару

6. Як називається частина пункту пропускання на митному кордоні України або в інших місцях території, у межах якої митниця здійснює митний контроль?

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

7. Оберіть види покарань за порушення митних правил за характеристикою:

1. Офіційне, від імені держави, засудження й осуд протиправного діяння правопорушника органом адміністративної юрисдикції – це:	А. штраф
2. Стягнення майнового характеру, яке виражається в отриманні з порушника і направленні в прибуток держави певної суми грошових коштів – це:	Б. конфіскація
3. Адміністративне стягнення, яке виражається в примусовому вилученні і безвідплатному оберненні у власність держави безпосередніх предметів порушення митних правил – це:	В. попередження

8. Перші чотири цифри кодового позначення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД) визначають:

1.	товарну групу
2.	товарну позицію
3.	товарну підпозицію
4.	товарну категорію

9. Яке слово пропущене в реченні?

Порушення митних правил є правопорушенням.

(у бланку відповідей подати одним словом)

10. Статистика переміщення транспортних засобів та осіб, статистика митних правопорушень, статистика митних платежів та інших показників діяльності митних органів, які відсутні на рівні центральної бази даних митної інформації, але необхідні для оцінки стану роботи митниць та їх підрозділів, прийняття управлінських рішень – це:

(у бланку відповідей впишіть вірну відповідь)

_____ (Голомша Н.Є.)

8. Методи навчання

Лекція – основна форма проведення аудиторних занять у вищому навчальному закладі, вона покликана формувати у студентів основи знань з відповідної наукової галузі, а також визначити напрямок, основний зміст і характер усіх інших видів навчальних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Митне регулювання зовнішньоекономічних операцій», а також зв'язок з іншими дисциплінами. Основне завдання лекційного заняття – викладання конкретних тем відповідно до програми навчальної дисципліни в логічній послідовності та взаємозв'язку.

Практичні заняття забезпечують закріплення та систематизацію теоретичних знань студентів та набуття ними необхідних навичок з питань особливостей національної економіки та інституціональних чинників та їх вплив на специфіку економічного розвитку.

Самостійна та індивідуальна робота є основним засобом засвоєння матеріалу у вільний від аудиторних занять час на основі вивчення законодавчих актів, навчальної літератури, додаткових джерел, поточної інформації. Окрім того індивідуальні завдання передбачають виконання студентами завдань науково – дослідного, творчого характеру. Ці завдання спрямовані на підвищення рівня підготовки і розвиток індивідуальних творчих здібностей обдарованих студентів.

9. Форми контролю

Форма контролю - **екзамен**.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 01.05.2023 р. Протокол №404)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Андросова Т.В., Шталь Т.В. Митне регулювання ЗЕД: навч. посібник. 2-ге вид. перероб і допов. Х: ХДУХТ. 2008. 471 с.
2. Величко К.Ю., Зосимова Ж.С., Печенка О.І. Митне регулювання та експертиза ЗЕД: конспект лекцій. Х. ТОВ «Видавництво «Форт». 2017. 120с.
3. Величко К.Ю., Козуб В.О., Носач Л.Л., Чернишова Л.О., Печенка О.І. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Харків. Видавництво «Форт». 2017. 221с.

Додаткова

1. Батанова Л. О. Фінансовий контроль у сфері державної митної справи: монографія. Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". - Чернівці : Технодрук, 2015. - 153 с.
2. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія. Дніпропетровськ. Академія митної служби України. 2009. 543 с.
3. Гребельник О. Митна справа: підручник. 4-те вид., оновл. та доповн. К. Центр учбової літератури. 2014. 472 с.
4. Дубініна А. А., Сорокіна С. В., Зельніченко О. І. Митна справа: Підручник. К. Центр учбової літератури. 2010. 320 с.
5. Крисоватий А.І. Митна справа : підручник. Терноп. нац. екон. ун-т, Ф-т фінансів, Каф. податків і фіскал. політики. Тернопіль. Екон. думка ТНЕУ, 2014. 539 с.
6. Маложон О. І. Історія виникнення і розвитку митної справи в Україні. Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 2. 2017. С. 143-147.
7. Мережко Н.В., Пашко П.В., Рождественський О.В. Митна справа: підручник. Київ. Київ. Нац. Торг.-екон. ун-т, 2016. 572с.
8. Митна політика та митна безпека України : монографія / за заг. ред. П.В. Пашка, І.Г. Бережнюка. –Хмельницький, 2013. 338 с.
9. Митний кодекс України. –Х. : Одиссей, 2012. –352 с.
10. Швець Г. О., Солошенко П.В., Петренко С.А. Захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні : посібник. Маріуполь. Вид-во ПДТУ. 2012. 214 с.
11. Шершун А.А. Митне оформлення товарів та транспортних засобів. Навчально-методичний посібник. Київ. 2011. 330 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://wto.in.ua>